

ת"פ 57124/07/20 - מדינת ישראל נגד אורי זהבי

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 57124-07-20 מדינת ישראל נ' זהבי
תיק חיצוני: 135630/2019

בפני כבוד השופטת רבקה גלט

המאשימה מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד זוסמן
נגד

הנאשם אורי זהבי
ע"י ב"כ עו"ד אוריאל
החלטה

עניינה של החלטה זו להכריע בעניין קבילות עדותו של ד"ר קושניר (להלן: העד), מטעם התביעה.

הרקע, המחלוקת והטענות

נגד הנאשם תלוי אישום בעבירה של התחזות כמורשה לריפוי שיניים, לפי סעיף 52 לפקודת רופאי השיניים [נוסח חדש] תשל"ט-1979.

הנאשם כפר באישום וטען כי פעל במסגרת תפקידו כטכנאי שיניים מורשה, ולא חרג מן הפעולות המותרות לו כדין. לפיכך, נקבע התיק לשמיעת הוכחות.

מטעם התביעה זומן לעדות ד"ר קושניר - רופא שיניים מחוזי, משרד הבריאות (להלן: העד).

בפתח ישיבת ההוכחות ובטרם ניגש העד אל דוכן העדים, העלתה ב"כ הנאשם התנגדות, בטענה שמטרת העדות היא לערוך לפני בית המשפט פרשנות של מעשי הנאשם, למול המותר והאסור לפי החוק, ואין לאפשר זאת כיוון שמדובר ב"עניין השמור באופן אבסולוטי לבית המשפט בלבד". עוד נטען כי בכל מקרה, העד אינו מעיד כעד מומחה ולא ערך חוות דעת כדין, כך שלא ניתן להעידו כמומחה. ב"כ הנאשם סבורה כי מטרת העדות לנתח את מעשי הנאשם, אך הדבר אינו רלוונטי.

לכך השיבה ב"כ התביעה כי המדובר ב"עד מומחה לכל דבר ועניין", וכי לדעת התביעה לא קיימת חובה שבדין להגיש חוות דעתו בכתב, אלא ניתן לקבלה בעל פה, בעדותו. עוד הודיעה ב"כ התביעה כי ככל שבית המשפט יקבע כי העד אינו מומחה, הרי היא עותרת לבית המשפט שיזמן אותו מיזמתו ומכוח סמכותו, כעד מומחה.

ב"כ הנאשם מצדה, שבה והביעה התנגדותה לעדות, מאחר שלא הוגשה חוות דעת מומחה מטעם העד, מבעוד מועד.

לנוכח המחלוקת יש להבהיר מהי המסגרת הנורמטיבית האופפת את העדות של העד, ומה התנאים המקדימים החלים עליה.

הכרעה

לאחר בחינה, אני סבורה כי עמדותיהם של ב"כ הצדדים לוקות בעירוב מושגים, ועל כן יש "לעשות סדר".

ראשית, צודקת ב"כ הנאשם בטענתה לפיה לא ניתן לקבל עדות מומחה מטעם התביעה, מבלי שנערכה חוות דעת מומחה והועברה לעיון הנאשם מראש. נקבע על ידי בית המשפט העליון כי כל פירוש אחר לסעיף 20 לפקודת הראיות, הוא מוטעה:

קשה להלום כי דווקא בהליך פלילי, התביעה תהא פטורה מלהמציא להגנה חוות דעת מומחה מטעמה ותוכל להפתיע את ההגנה בהעלותה מומחה לדוכן העדים לצורך מתן חוות דעתו בעל פה. חובתה של התביעה להמציא להגנה חוות דעת מומחה מטעמה, היא חלק מהחובה לאפשר להגנה לעיין בחומר החקירה במסגרת סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי. הדבר כה ברור מאליו, שהמחוקק לא מצא לקבוע לגבי התביעה הוראה דומה לזו המחייבת את ההגנה להמציא לתביעה זמן סביר מראש את חוות הדעת מטעמה (ע"פ 5582/09 פלוני נ' מד"י (20.10.10)).

שנית, צודקת ב"כ הנאשם בכך שאין בסיס לעתירת התביעה להורות על "זימון טכני של העד כמומחה" מיזמת בית המשפט, אשר נטענה בעלמא. אמנם, קיימים בחסד"פ שני סעיפים ייחודיים, המסמיכים את בית המשפט להורות על זימון עדים מיזמתו, אך אלה אינם חלים כלל בענייננו: המקור החוקי האחד מצוי בסעיף 111 לחסד"פ, ועניינו בזימון מומחים בעניין שבחשבונאות, או בדיקה טכנית בלבד (ראו: ע"פ 7408/09 גדו נ' מד"י (10.3.13); עפ"ת (מח' חי') 14594-06-18 מזרחי נ' מד"י (24.7.18)), והמקור האחר מצוי בסעיף 167 לחסד"פ, מכוחו רשאי בית המשפט להורות על הזמנת עד לאחר שסיימו בעלי הדין הבאת ראיותיהם, ונקבע כי השימוש בסעיף זה ייעשה בזהירות ובמשורה (ראו: ע"פ 8507/18 פלוני נ' מד"י (9.9.20); ע"פ 8287/11 פלוני נ' מד"י (19.8.13)). ברי כי המקרה דנן אינו בא בגדרו של אף אחד מבין הסעיפים הללו, שהרי העדות המבוקשת אינה נוגעת לענייני חשבונאות, ובעלי הדין טרם סיימו הבאת העדים. לפיכך, אין כל בסיס לעתירה לזימון העד מטעם בית המשפט.

אלא שעיון בטיעוני הצדדים מוביל למסקנה שבמקרה דנן, בניגוד לאופן הטיעון של ב"כ התביעה, לא היה כל מקום להתייחס לעד כאל מומחה. ההפנייה השגויה לשדה הסמנטי הייחודי של "דיני מומחים", הוא שיצר לדעתי תסבוכת מושגית מיותרת, שלא היה לה מקום מלכתחילה, ואבהיר.

ב"כ התביעה אמנם התייחסה בדבריה לעד כמומחה, אך הסבריה לעניין תוכן עדותו הצפויה מלמדים כי לא היא. למעשה, עולה כי עדותו כלל אינה מתבקשת לשם עניין שבמומחיות, כי אם מבוקש להעידו מכוח תפקידו המנהלי, בנוגע למדיניות המופעלת, והפרשנות הניתנת להוראות הדין, כפי שנהוגה אצל הרשות המנהלית, ובמילותיה של ב"כ התביעה: "לעניין הודעותיו של ד"ר קושניר במשטרה, ד"ר קושניר לא נמצא פה כדי להעיד על פרשנות החוק וגם לא עשה כן בהודעותיו במשטרה. ד"ר קושניר כרופא השיניים המחוזי של מחוז מרכז, כאדם המוסמך לערוך שימוע לרופא שיניים, וכן בסמכותו להעביר את עניינו לבירור המשך ההליך בדין משמעתי כאשר בחלק מן המקרים הוא יושב בדין המשמעתי, העיד בהודעותיו במשטרה אודות תפקידו של רופא השיניים ושל טכנאי השיניים, ללא קשר לפרשנות החוק, וזאת מתוקף תפקידו כרופא השיניים המחוזי. לפיכך, אנחנו נבקש מבית המשפט לאשר את עדותו, שכן, מסר הודעות במשטרה, החומר היה מונח בפני ההגנה ונבקש שבית המשפט יאפשר לו להעיד...". הנה כי כן, העד מתבקש לצורך עדות עובדתית אודות תפקידיהם של רופאי שיניים וטכנאי שיניים על פי המדיניות הננקטת על ידי הרשות.

בנסיבות אלה, אין המדובר בעד מומחה, ולא היה על התביעה להצטייד בחוות דעת מראש, אלא די בכך ששמו מופיע ברשימת שמות עדי התביעה, והועברה לידי הנאשם תמצית עדותו הצפויה, בהתאם לסעיף 77 לחסד"פ.

כאן המקום להדגיש כי בניגוד לטענת ב"כ הנאשם, גם אם יתבקש העד להתייחס לסוגיית פרשנות הדין החל בעניין ייחוד מקצוע רפואת השיניים, אין מקום למנוע זאת. אכן, בית המשפט בתפקידו השיפוטי אמון על פירוש טקסטים שונים המובאים לפרשנותו, בהתאם לכללי פרשנות מקובלים, ואינו זקוק לחוות דעת מומחה (ראו: ע"פ 2333/07 **תענן נ' מד"י** (12.7.10)). אך עם זאת, פסיקת בית המשפט העליון הכירה זה מכבר בחשיבותה ומשקלה של פרשנות הרשות המנהלית לדין החל בתחום עליו היא ממונה. זאת, לא רק לשם בחינת תקינותה של מדיניות הרשות במישור המנהלי (למשל: בג"צ 148/71 בתי הזיקוק בחיפה בע"מ נ' בית-הדין הארצי לעבודה, פ"ד כו(1) 18, 25), אלא גם במסגרת ההליך הפלילי, כחלק ממסד הראיות הרלוונטיות לצורך הכרעה בשאלת חוקיותה של פעילות מסוימת שהביאה להפללת נאשמים (רע"פ 8135/07 **גורן נ' מד"י** (11.2.09)). כמובן, בסופו של יום יהיה על בית המשפט לנהוג על פי הכללים החלים בהליך הפלילי, וביניהם הכלל הקובע כי אם ניתן הדין לפרושים סבירים אחדים לפי תכליתו, יוכרע לפי הדין המקל עם הנאשם (סעיף 34 לחוק העונשין), אך אין בכך כדי לשלול מראש ומכל וכל, קבלת ראיות בעניין הפרשנות האפשרית ו/או הסבירה ו/או התכליתית, לשיטת הרשות המנהלית.

סיכומי של דבר, אני דוחה את טענות ב"כ הנאשם בעניין קבילות העדות.

לצד זה, ככל שתחרוג העדות מכלל עדות עובדתית כמפורט לעיל, ותבוא לגדר עדות שבמומחיות מקצועית, לא תוכל להתקבל, בהעדר חוות דעת מומחה.

המזכירות תזמן את העד, ד"ר קושניר לשיבת ההוכחות הקרובה. כמו כן, תזמן המזכירות את ע"ת 1, והתביעה תוודא התייצבות העדים מבעוד מועד.

המזכירות תשלח את ההחלטה בדחיפות לב"כ הצדדים ותוודא כי הגיעה ליעדה.

ניתנה היום, כ"א כסלו תשפ"ב, 25 נובמבר 2021, בהעדר הצדדים.